

Η Θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου στον Άγιο Βασίλειο Τριπόλεως

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαντινείας και Κυνουρίας

Τήν Κυριακή 29η Δεκεμβρίου 2019, στόν Μητροπολιτικό Ίερό Ναό Αγίου Βασιλείου Τριπόλεως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καί Κυνουρίας κ.κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ πλαισιούμενος ἀπό δέκα Ἱερεῖς, τέλεσε τήν ἀρχαιοπρεπή Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πρώτου Ἱεράρχου Ἱεροσολύμων.

Πλῆθος πιστῶν συμμετεῖχε μέ κατάνυξη στήν ξεχωριστή αὐτή ἀρχαιοπρεπή Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία τελεῖται μία φορά τό χρόνο στήν Ἱερά Μητρόπολη.

Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος διετέλεσε πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ. Ἦταν ἐκεῖνος πού συνέθεσε τόν πρῶτο τύπο Θείας Λειτουργίας κατά τόν πρῶτο αἰῶνα, ἡ ὁποία καί φέρει τό ὄνομά του.

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἀποτελεῖ τήν βάση τῶν ἄλλων τύπων τῶν Θείων Λειτουργιῶν πού ἀκολούθως συνετέθησαν ἀπό τόν ἅγιο Βασίλειο καί τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο.

«Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν πορευόμενοι,
καί πᾶσαν τήν ἐν τῷ Ναῷ σου πληρώσαντες Θείαν Λειτουργίαν,
καί νῦν δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν,
τελείας φιλανθρωπίας ἀξιῶσον ἡμᾶς
ὀρθοτόμησον ἡμῶν τήν ὁδόν,
ρίζωσον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου,

πάντας ἐλέησον, καί τῆς ἐπουρανίου σου Βασιλείας
ἀξίους ἀνάδειξον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,
μεθ' οὗ σοί πρέπει δόξα, τιμή, κράτος,
ἅμα τῷ Παναγίῳ Πνεύματι,
νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν».

Πληροφορίες σχετικά μέ τήν Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου (Ἀπ. Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου εἶναι ἡ πρώτη Ἀποστολική Θεία Λειτουργία, ἐξ ἧς προήλθον αἱ Λειτουργεῖαι τοῦ Μ. Βασιλείου καί τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου.

Ἐπειδὴ δ' ἐξακολουθεῖ αὕτη νά τελῇται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως τῆς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου καί ἐνιαχοῦ πολύ μετ' αὐτήν, ὡς ἐν Ἀντιοχείᾳ , ἐν Κύπρῳ , ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μέχρι τοῦ ιβ' αἰῶνος, ἀνεπτύσσετο δογματικῶς καί τελετουργικῶς καί μετεσχηματίζετο διὰ διαφόρων προσθηκῶν νέων εὐχῶν, χωρίς ὅμως ν' ἀποβάλλῃ τὰς πρώτας αὐτῆς ἀποστολικὰς βάσεις.

Τοῦτο μαρτυρεῖ ἀντιβολή αὐτῆς πρὸς τήν 23ην κατήχησιν τοῦ ἁγ. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, ἀπαγγελθεῖσαν τῷ 348 καί πρὸς τὰς ὁμιλίας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου (+ 407). Ὁ Λατῖνος πρεσβύτερος Ἱερώνυμος (+420) ζήσας ἐν Ἱεροσολύμοις μνημόνευσε λειτουργικῆς τινος φράσεως ὑπαρχούσης ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ ἁγ. Ἰακώβου «sacerdorum quotidie oraconcelebrant, ὁ μόνος ἀναμάρτητος, quod id lingua nostradiciturquisolus es sine peccato». Τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰακώβου μνεία γίνεται ἐν τῷ 32ῳ κανόνι τῆς Πενθέκτης Συνόδου (691).

Κατὰ τὸν ιβ' αἰῶνα ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μάρκος Γ' (1180-1209), μεταβάς εἰς Κων/πόλιν, ἐζήτησε νά τελέσῃ τήν συνήθη αὐτῷ Λειτουργίαν τοῦ ἁγ. Ἰακώβου ἀλλ' ἠμποδίσθη διότι εἶχεν ἤδη ἐπικρατήσῃ ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐκτοτε ἐκράτησε νά τελῇται ἐν Ἱεροσολύμοις καί ἀλλαχοῦ ἅπαξ τοῦ ἔτους, κατὰ τήν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Τό γεγονός ὅτι παρὰ τοῖς μονοφυσίταις τῆς Συρίας διατηρεῖται ὡς θεμελιώδης Λειτουργία, μαρτυρεῖ ὅτι, πρό πολλοῦ αὕτη τελουμένη, παρελήφθη ὑπ' αὐτῶν καθ'

ὄν χρόνον, μεσοῦντος τοῦ στ' αἰῶνος, ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ὑπέμνησεν αὐτὴν παρ' ἡμῖν πρῶτος ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκπαιδευθεὶς Ζακύνθου Διονύσιος Λάτας (+1894), τελέσας αὐτὴν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Ναῷ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1886, ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, παρούσης ἐν τῷ Ναῷ καὶ τῆς Βασιλίσσης Ὁλγας. Ἐξέδωκε δέ αὐτὴν τύποις ἐκ λίαν μεταγενεστέρων κειμένων, εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἐν αὐτοῖς προσθέσας ἰδίας προσθήκας, οὕτω δ' ἀλλοιώσας τὸ κείμενον τῆς ἀρχαιοπρεποῦς ταύτης Λειτουργίας.

Σῶζεται συριακὴ μετάφρασις τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰακώβου ἐν κώδικι τοῦ η' αἰῶνος, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ A. Rucker (1923) τὸ δέ ἀρχαιότερον ἐλληνικὸν κείμενον αὐτῆς σῶζεται ἐν κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης Μεσσήνης τῆς Σικελίας τοῦ ι' αἰῶνος. Ὅμοια πρὸς αὐτὸ ἀντίγραφα σῶζονται ἐν κώδικι 476 τῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων, ἐν κώδικι 1039 τῆς Βιβλιοθήκης Σινᾶ, ὡς καὶ ἐν κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς Χιλιανδαρίου ἐν Ἀγίῳ Ὄρει. Ἐκ τοῦ ἀντιγράφου τούτου τὴν Λειτουργίαν ἐδημοσίευσε ὁ Assemani καὶ ὁ Swainson. Ἅτερον ἀρχαῖον κείμενον τῆς Λειτουργίας σῶζεται ἐν κώδικι τοῦ ια' αἰῶνος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Καλαβρία πόλεως Rossano, ἐκδοθέν ἐν Ρώμῃ τῷ 1560 ὑπὸ τοῦ Morel, εἶτα τοῦ Daniel τοῦ Swainson, τοῦ A. Petrowsky καὶ τελευταίως τοῦ Brightman, ἐξ ὁμοίου ἀντιγράφου τῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων ὑπ' ἀριθμ. 2509. Ὁ κῶδιξ τοῦ Rossano προέρχεται ἐξ Ἀντιοχείας, ἐνῷ ὁ τῆς Μεσσήνης μᾶλλον ἐξ Ἱεροσολύμων. Σῶζονται δέ καὶ μεταγενέστεροι κώδικες εἰς διαφόρους βιβλιοθήκας. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 321 Ἱεροσολυμικὸς κῶδιξ ἀνάγεται εἰς τὸν ις' αἰῶνα

+π.Ι.Σ